

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Alpolgármestere**

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a 2018. évi kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló átfogó értékelésről**

I. Tartalmi összefoglaló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig átfogó értékelést készít, melyet megküld a Budapest Főváros Kormányhivatala részére.

Az értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete tartalmazza.

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, a kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - b) egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - c) a gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - a) gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - b) gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele és az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).

A kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai az éves gyermekvédelmi tanácskozást 2019. február 28-án megtartották. Az elmúlt év szakmai értékelése után megfogalmazásra kerültek a jövőbeni feladatok, elképzelések.

II. Hatásvizsgálat

Az átfogó értékelés elkészítése az Önkormányzat jogszabályban meghatározott feladata.

Az értékelés adatokkal szolgál az Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról, amelyek – az értékelésben megfogalmazott javaslatokkal együtt – felhasználhatók a szolgáltatások fejlesztése érdekében.

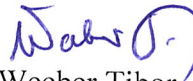
III. A végrehajtás feltételei

Az értékelést meg kell küldeni a Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály részére.

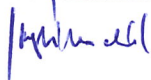
IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2019. május „9.”

Weeber Tibor

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

1. melléklet az előterjesztéshez

**Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2019. (V. 16.) határozata
a 2018. évi kerületi gyermekjóléti feladatok átfogó értékeléséről**

1. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 2018. évi kerületi gyermekjóléti feladatok átfogó értékelését elfogadja.
2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy az értékelést terjessze fel a Budapest Főváros Kormányhivatala részére.

Határidő: azonnal
Feladatkörében érintett: a Humánszolgáltatási Főosztály vezetője

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat

**Átfogó értékelés
az önkormányzat gyermekjóléti
feladatainak ellátásáról**

2018

„A gyermek világra nyitott lény. A simogatásra simogatással, a jókedvre jó kedvvel, tevékenységre tevékenységgel felel.”

(Mérei Ferenc)

A gyermekek védelmének rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezései határozzák meg. A törvény és végrehajtási rendeletei; illetve a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat helyi rendeletei értelmében a gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a hatósági intézkedések biztosítják.

A Gyvt. célja, hogy megállapítsa azon alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam és a helyi önkormányzatok a gyermekek védelmét meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítse. Segítséget nyújtson a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A jogszabályban meghatározott intézkedések egymásra épülnek, a szakemberek együttműködése, egymás kompetencia határainak ismerete és betartása által biztosíthatók a törvényben meghatározott gyermeki jogok, segítséget nyújtva a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeknek esélyeinek javítására, prevenciós intézkedéseket téve a veszélyeztettség megelőzésére.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka), a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Polgármesteri Önkormányzat Humánszolgáltatási Főosztálya (a továbbiakban: Hivatal), a Budapest Főváros Kormányhivatala X. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály (a továbbiakban: Gyámhivatal), az oktatási és egészségügyi intézmények munkatársai, illetve a kőbányai gyermekvédelem területén tevékenykedő valamennyi szakember szem előtt tartja azt a törvényi alapelvet, miszerint elsődleges feladat a gyermek érdekeinek és jogainak figyelembe vétele, családban történő nevelkedésének biztosítása.

I. A kerület demográfiai mutatói

Kőbánya lakossága a népesség-nyilvántartás szerint 2018. december 31-én 74 580 fő volt.

A népesség-nyilvántartás szerint az elmúlt években a lakosságszám a következők szerint alakult:

Korosztály	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
0-3 év	2139 fő	2885	2099	2051	2043	1976	1920
3-6 év	2149 fő	1801	2118	2039	1943	1879	1815
6-14 év	4774 fő	4919	5168	5225	5157	5127	5054
14-18 év	2643 fő	2986	2323	2316	2310	2298	2255
18-65 év	50979 fő	52915	51942	51593	50832	50369	49507
65 év felett	12906 fő	11225	13419	13506	13669	13697	14029
Összesen	75 590	76 731	77 069	76 730	75 954	75 364	74 580

Az utóbbi évek adatait áttekintve az állandó lakosság számát vizsgálva lassú csökkenés jellemzi a kerületet. Jelentős számú, 9019 fő azoknak a száma, akiknek tartózkodási címe van a kerületben. A gyermekkorú lakosság adatait megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a minden korosztályban tovább csökkent a gyermeklétszám. A csökkenését az intézményi ellátásban is érzékeljük.

A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek nem csak a lakóhellyel vagy bejelentett lakcímmel rendelkező családoknak nyújtanak segítséget, hanem a kerületben életvitelszerűen tartózkodókkal szemben is ellátási kötelezettségük van. Általánosságban elmondható, hogy a demográfiai mutatók szerint a lakosságszám csökken ugyan, a gyermekvédelemben dolgozók feladatai, esetszámai továbbra is magasak.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi és természetbeni ellátások

A gyermekek után igényelhető szociálpolitikai juttatások a Gyvt. és a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) jogosultsági feltételei szerint kerültek meghatározásra az elmúlt évben.

1. A családban nevelkedő gyermekekre tekintettel adott települési támogatás

Az R. alapján települési támogatás állapítható meg annak a családnak, amely rendkívüli élethelyzetbe került, vagy létfenntartási gondokkal küzd, és a háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a 71 250 Ft-ot.

A települési támogatás összege az alábbiak szerint alakult az elmúlt évben

a) egy vagy két gyermek esetén 10 000 Ft,

- b) három gyermek esetén 12 000 Ft,
 c) négy vagy több gyermek esetén 14 000 Ft volt.

A gyermekes családok részére nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma (alkalom)	Felhasznált összeg
2015. év	801 fő	1187	12 384 000 Ft
2016. év	813 fő	1372	19 208 000 Ft
2017. év	709 fő	1244	21 816 500 Ft
2018. év	624 fő	1126	20 328 000 Ft

Helyi rendeletünk alapján évente öt alkalommal lehet igényelni települési támogatást, ebből kettő alkalommal pénzben, háromszor pedig természetbeni juttatásként (erdei iskola, iskolai tábor támogatása, szolgáltatóhoz történő utalás, tűzifa biztosítása).

Az elmúlt években kis mértékű csökkenés tapasztalható a támogatásban részesült személyek és a támogatási esetek számában egyaránt. Ennek oka lehet, hogy a rendeletben évek óta változatlan a jövedelmi értékhatár (71 250 Ft), miközben a minimálbér és a garantált bérminimum összege évről-évre emelkedik. Fentiekre tekintettel 2019. márciusában a képviselő-testület döntött az értékhatár emeléséről (85 500 Ft).

A családok részére az erdei iskola vagy iskolai tábor költsége sokszor nagyon megterhelő, jellemző, hogy ehhez kérik az önkormányzat segítségét a települési támogatás keretében.

A gyermekes családok részére erdei iskola vagy iskolai tábor költségeihez nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
2015. év	173 fő	3 383 700 Ft
2016. év	160 fő	3 647 990 Ft
2017. év	129 fő	3 020 500 Ft
2018. év	79 fő	1 777 750 Ft

Az iskolai táborok költségeihez nyújtott települési támogatás kérelmeinek száma évről évre csökken, ennek több oka lehet. Nem minden iskola vállalja fel a segélyezés bonyolításával járó kapcsolatos többletterheket, másrészt a szülők ugyanazt az emelt összegű támogatást saját maguk is megkérhetik, ezáltal az iskolát és az esetleges szégyenérzést ezzel elkerülhetik.

A gyermekes családok részére az önkormányzati segély és 2015. márciustól a települési támogatás iránt benyújtott kérelemre hozott határozatok számának alakulását mutatja az alábbi táblázat.

	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Megállapító határozatok száma	1187	1372	1244	1126
Elutasító határozatok száma	7	17	10	10

Az elutasítások oka egyrészt az volt, hogy a havi egy főre jutó jövedelem az előírt értékhatárt meghaladta, másrészt, hogy a pénzbeli támogatás lehetőségét már kimerítette a család. Előfordult továbbá, hogy a két támogatás igénylése között még nem telt el a 30 nap és az R. értelmében ilyen esetben is el kell utasítani a kérelmet.

2. Babakelengye-támogatás

Az Önkormányzat 2017. július 1-jétől új formában, babakelengye-támogatással támogatja a gyermekek születését. A közel 30 000 Ft értékű csomag babaápolási cikket, játékot és egyéb praktikus használati tárgyakat tartalmaz pelenkázó táskába csomagolva. A babakelengye-támogatás egyrészt magasabb értékű támogatást biztosít az újszülöttet nevelő családok számára, mint a korábbi születési támogatás, másrészt azonnali természetbeni segítséget jelent. Az új ellátási forma bevezetésével megszűnt a születési támogatás.

	Születési támogatásban részesültek száma
2014. év	46 fő
2015. év	74 fő
2016. év	62 fő
2017. június 30-ig	25 fő

A babakelengye-támogatás nagyon népszerű az újszülött gyermeket nevelő családok körében, 2017. július 1-jétől az év végéig **209 db** csomagot adott át az Önkormányzat, 2018. évben összesen 318 db-ot.

3. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- gyermekétkeztetés normatív kedvezményére,
- természetbeni támogatásra,
- a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére (pl. ingyenes tankönyv).

2018. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma életkor szerint:

	Gyermekek száma (fő)
0-5 év	159
6-13 év	463

14-17 év	189
18- felett	50
Összesen:	861

Az elmúlt években folyamatosan csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma.

	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesült családok száma
2012. év	1524
2013. év	1486
2014. év	1343
2015. év	996
2016. év	724
2017. év	537
2018. év	434

A csökkenés oka egyrészt az, hogy évek óta nem változott a Gyvt.-ben a jogosultságot meghatározó jövedelmi értékhatár, a rendkívüli alacsony 38 475 Ft-os jövedelem alá egyre kevesebb család fér. A csökkenés másik oka az, hogy a törvényi változás miatt a bölcsődében és az óvodában nyilatkozat alapján a gyermek ingyenesen kapja az étkezést, az iskolákban pedig felmenő rendszerben egyre többen részesülnek az ingyenes tankönyvtámogatásban.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Megállapító határozatok száma	1434	1824	1493	1099	870
Elutasító határozatok száma	46	40	51	1	15

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, illetve ha a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában. A támogatás összege 2018. évben 6 000 Ft/gyermek/alkalom, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállása esetén 6 500 Ft/gyermek/alkalom volt.

	Augusztus hónapra járó Erzsébet-utalvány		November hónapra járó Erzsébet-utalvány	
	Gyermekek száma	Támogatás összértéke	Gyermekek száma	Támogatás összértéke
Alapösszegű támogatás (6000 Ft/fő)	710 fő	4 260 000 Ft	600 fő	3 600 000 Ft
Emelt összegű támogatás (6500 Ft/fő)	259 fő	1 683 500 Ft	257 fő	1 670 500 Ft

Hátrányos helyzet-halmozottan hátrányos helyzet

A Gyvt. alapján a kerületben megállapított hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetet meghatározó tényezőknek az alakulását az alábbi táblázat szemlélteti.

		2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Megállapított hátrányos helyzetűek száma (fő)		71	137	152	214
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége miatt	70	136	144	210
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	1	0	6	0
	3. elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	0	1	2	4
Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma (fő)		161	94	98	56
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	56	28	0	13
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	0	11	76	0
	3. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	105	55	22	43

A hátrányos helyzetű családok száma évről-évre emelkedést mutat, egyre többen merik felvállalni a nehéz szociális körülményeiket, továbbá két éve az egyösszegű támogatásban is magasabb összeget kapnak ezek a családok.

4. Egyéb támogatás

A Képviselő-testület a tanévkezdési támogatás biztosításával kíván segítséget nyújtani a kőbányai iskoláskorú gyermekek nevelő családoknak a szeptemberi tanévkezdés anyagi terheinek csökkentéséhez. A 2018. augusztus 1. napján kőbányai lakcímmel rendelkező általánosiskolás- és középiskolás-korú tanulóknak az Önkormányzat 5000 Ft támogatást nyújtott Erzsébet-utalvány formájában. A tanévkezdési támogatást 4772 fő vette igénybe, melynek értéke 23 860 000 Ft volt.

Évek óta hagyomány a kerületünkben, hogy a képviselő-testület december hónapban megajándékozza a családokat. 2018. évben 1600 háztartás jutott – a korábbi éveknél magasabb összegű – 7 000 Ft értékű tartós élelmiszerekből összeállított csomaghoz.

5. Gyermekétkeztetés

A gyermekétkeztetési térítési díjkedvezményt, illetve az ingyenes ellátást (normatív kedvezmények) a Gyvt. 148. §-a alapján biztosítottuk.

A nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.) önkormányzati rendelet alapján a normatív kedvezmény mellett további 50% térítési díjkedvezményre jogosult az a kérelmező,

aki a középiskolás tanuló gyermekére tekintettel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

A normatív kedvezmény mellett további 50% térítési díjkedvezményre jogosult az a kérelmező, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem a legkisebb öregségi nyugdíj összegének 140%-át nem haladja meg (2018. évben 39 900 Ft), és

- a) a családjában három vagy több gyermeket nevel, vagy
- b) a családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevel.

A kedvezményben részesülők száma és az erre fordított összeg alakulása az elmúlt években

	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Gyermekétkeztetési díj kedvezményben részesülő gyermekek száma (fő)	34	18	17	11
Gyermekétkeztetési díj kedvezményre fordított összeg (eFt)	866	713	310	262

Az étkezési kedvezményben részesülők száma, a csökkenő gyermeklétszám és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenésével párhuzamosan csökkenést mutat.

A Gyvt. 21/C §-a alapján a szünidei gyermekétkeztetés keretében az Önkormányzat ingyenesen biztosítja az étkezést – a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban – a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére. Ezen felül az önkormányzat igény esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számára is biztosítja az ingyenes étkezést.

A szünidei gyermekétkeztetést 2018. évben a Bárka Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) szervezte és bonyolította.

Az Hivatal tájékoztatta a Szolgálatot a hátrányos-, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családját a szünidei időszakban igénybe vehető étkezéstről, a Szolgálat munkatársai személyesen keresték fel a háztartásokat és tájékoztatást adtak az étkezés lehetőségéről, valamint segítséget nyújtottak az igényléshez szükséges nyomtatvány kitöltésében.

A szünidei étkezésben részt vevők száma az elmúlt években

Iskolai szünet fajtája	Év	Kötelezően biztosított étkezésben részesülő gyermekek száma (HH és HHH)	Nem kötelezően biztosított étkezésben részesülő gyermekek száma (RGYVK)
Tavaszi	2017. év	9	5
	2018. év	26	13
Nyári	2017. év	48	110

	2018. év	83	16
Őszi	2017. év	21	10
	2018. év	35	23
Téli	2017. év	28	7
	2018. év	30	19

Szinte minden iskolai szünetben emelkedett az étkezést igénylők száma az elmúlt évben, ez köszönhető a Szolgálat rendkívül jó szervezési munkájának, mert figyelemmel kísérik a hátrányos helyzetű családok életét és személyes kapcsolatot tartanak fenn a rászoruló családokkal.

2015. szeptember 1-jétől a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdésének módosulása miatt azok a bölcsődei ellátásban és óvodai nevelésben részesülő gyermekek is ingyenesen étkezhetnek, akik családjában – szülői nyilatkozat alapján – az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a kötelező munkabér járulékokkal csökkentett összegének 130%-át (2018-ban 119 301 Ft). A legtöbb ingyenes étkezést igénybe vevő gyermek a Gyöngyike és a Szivárvány Bölcsődébe jár, itt a legtöbb az átlagjövedelem alapján járó ingyenes étkezést igénybe vevők száma, ezeknek a bölcsődéknek a vonzáskörzetében összpontosulnak leginkább a hátrányos helyzetű családok is.

6. Nagycsaládos kártya

Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének 1514/2010. (VII. 8.) számú határozata alapján a kerületi lakóhellyel rendelkező, három vagy több gyermeket nevelő családok részére kártya kerül kiadásra, mely a kerületben kedvezmények igénybe vételére jogosít.

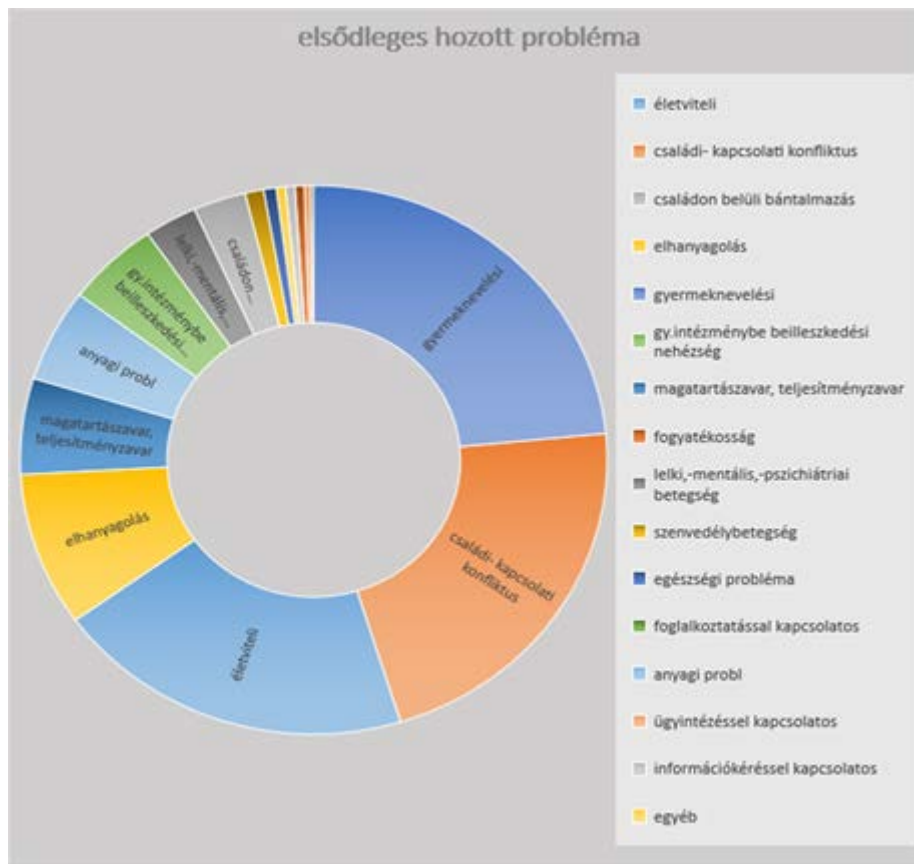
	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Kiadott nagycsaládos kártyák száma (db)	24	11	16	7	7

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alap ellátások

1. Gyermekjóléti szolgáltatás Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti alapellátás keretében a családsegítő információt gyűjt, tájékoztat, szolgáltatást közvetít, szociális segítő munkát végez és koordinálja a gyermekkel kapcsolatban álló szakemberek munkáját az esetkezelés során. Segíti az igénybe vevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében.

A Szolgálat 2018-ban összesen 1989 ellátott ügyféllel állt kapcsolatban. Ebből 1428 esetben együttműködési megállapodás kötése is megtörtént a szolgáltatás igénybevételére.

A Szolgálat ügyfelei körében az elsődlegesen meghatározott problémakörök közül az első a gyermeknevelési problémák, az elsődleges problémák közel negyedét adják.

Az utóbbi években országosan is növekszik a gyermekek elhanyagolása. Ez a tendencia, ha csak kis arányban, de Kőbányán is megjelenik. Évről évre növekszik a súlyos fizikai elhanyagolt gyerekek száma. A statisztikai adatok azonban az elhanyagolás kérdéskörébe nem csak a fizikai elhanyagolást, de az érzelmi, esetenként az oktatási elhanyagolást is bele számolják. Az oktatásban nem részt vevő 16 év alatti gyermekek száma is évről évre növekszik. Sok esetben a szülők az igazolatlan hiányzások döntő többségét orvosi igazolással igazolják. Ebben a kérdéskörben is konkrét egyeztetésekre van szükség a házi gyermekorvosokkal.

A gyermekjóléti alapellátás kereteiben végzett munka során a Szolgálat 2018-ban 558 gyermeket tartott nyilván veszélyeztetettként. Ez az adat a tavalyi számokhoz képest (836) csökkenést mutat.

A környezeti főcsoport magába foglalja a nevelési problémákat, bántalmazást, családi konfliktust, iskolai kirekesztést, munkanélküliséget, elégtelen lakáskörülményeket. A magatartási főcsoport a drog-, alkohol problémákat, tankötelezettség elmulasztását, közösségbe való beilleszkedési nehézséget foglalja magába. Az egészségi a fogyatékosságokat, magatartási és tanulási zavarokat.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre 2018-ban 13 esetben tett a Szolgálat javaslatot, védelembe vételt 65 esetben kezdeményezett. 332 esetben készítettek a családsegítők, szociális asszisztensek környezettanulmányt és küldték meg az illetékes hatóságnak. A családsegítők 2337 esetben keresték fel sikeresen a családokat otthonaikban. Ez naponta 9,7 családlátogatást jelent a 240 munkanappal számolva.

2018-ban újult erővel indult a bölcsődei szociális munka. A Szolgálat jelzőrendszeri felelőse minden héten más bölcsődét keresett fel és tartott fogadó órát. A fogadó órákra a szülők is előzetesen bejelentkezettek, ez a fajta személyes jelenlét az intézményben jó alkalmat teremtett a bölcsődében dolgozó szakemberekkel való kommunikációra.

A 2016-os jogszabályi változásokat követően a jelzőrendszer működtetése a Szolgálat feladatkörébe került. A 2017-ben elkezdett jelzőrendszeri tájékoztató projekt a jelzett számok szerint meghozta eredményét. Évről - évre növekszik a jelzőrendszer által történő jelzések száma. A jelzőrendszeri tagok egyre magabiztosabban ismerik fel a veszélyeztető helyzeteket, jelzésüket egyre magabiztosabban teszik meg. A családsegítők és a pedagógusok közti személyes havi konzultációk is segítik a jelzés megtételét.

2018-ban a legfontosabb a jelzőrendszer működtetésével kapcsolatos, a már 2017-ben elkezdett program folytatása volt, melynek fő célja a személyes kapcsolat kialakítása a kerületi pedagógusokkal. Ennek megfelelően a Szolgálat munkatársainak 2018-ban sikerült a kerület összes általános- és középiskolájába eljutni. A program célja a kapcsolatteremtés és a kommunikációt segítő folyamatok, eszközök feltérképezése volt. A tájékoztató alkalmat teremtett az érintettek szükségleteinek felmérésére, edukálására, információcserére, közös dilemmák megfogalmazására.

A 2016-os adatokhoz képest a jelzések száma közel megduplázódott. A jelzés beérkezését követően a Protokollt követve 24 órán, de legkésőbb 3 napon belül megtörténik a kapcsolatfelvétel a családdal (telefonon, írásban, személyesen).

Család-és Gyermekjóléti Központ

A Család-és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) elsődleges feladata a gyermek családban nevelkedésének biztosítása, a családból kiemelt gyermekek családba való visszakerülésének elősegítése, valamint a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló és csoportos speciális szolgáltatások, programok biztosítása.

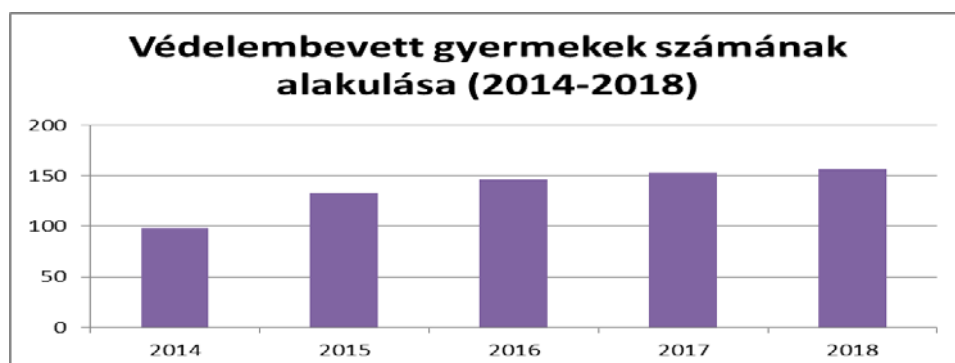
Amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a Gyámhivatal az ellátás kötelező igénybevételét rendeli el.

Az esetmenedzserek feladatai a hatósági intézkedésekre való javaslattetelek elkészítése, és a gyámhatósági határozatok végrehajtásának a koordinálása.

2018-ban 517 veszélyeztetett kiskorú gyermeket tartott nyilván a Központ (379 család).

Hatósági intézkedés alapján gondozott kiskorúak száma korcsoport szerint

Kor	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás	Összesen
0-2 év	8	12	15	5	40
3-5 év	23	9	20	4	56
6-13 év	59	18	65	8	150
14-18 év	66	17	62	0	145
Összesen	156	56	162	17	391

Az előző évekhez viszonyítva kismértékben ugyan, de továbbra is emelkedett a védelemben vett gyermekek száma.

A Központ speciális szolgáltatásai:

A **kórházi szociális munka** kapcsolt munkakörként jelenik meg a Központ munkatársai számára. A kórházi szociális munka célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel és a Szolgálattal együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése. Feladat továbbá a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a szükséges intézkedések megtétele.

A **készenléti szolgálatot** korábban a Bárka Gyermekek Átmeneti Otthona látta el, 2018 májusától a feladatellátás ismét a Központhoz került. A készenléti szolgálat lehetővé teszi, hogy a Bárka ügyeletes szakembere nyitvatartási időn túl is elérhető legyen. A készenléti mobilt magánál tartja és fogadja a krízisben levők hívásait, intézi a telefon segítségével a kliensek ellátását.

A tavalyi évben 83 ügyfél (2017-ben 54 fő) részesült ebben a szolgáltatásban.

A **kapcsolattartási ügyelet** a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása. A hétfégi kapcsolatügyelet egyik fontos szolgáltatása a családi, gyermek központú mediáció, melyet egyre inkább a válófélben lévő gyermekek szülei, vagy olyan gyermekes párok vesznek igénybe, akik között a konfliktus oly módon elmérgesedett, hogy külső segítség szükséges a felek közötti álláspontok közelítéséhez a közös gyermekek lelki biztonságának érdekében.

A tavalyi évben a szolgáltatásban részesülők száma: 61 fő, kapcsolattartások száma: 139 alkalom, a kapcsolattartási ügyelet forgalma 427 fő volt.

A tavalyi évben a kezdeményezett **mediációs eljárások** száma jelentősen növekedett a korábbiakhoz képest, a szolgáltatást igénybe vevő 46 fő összességében 20 mediációs ülésen vett részt, ezen kívül még 62 alkalommal végeztek a mediátor kollégák közvetlen az ügyféllel szakmai tevékenységet (előkészítő beszélgetés, kontroll mediáció, tájékoztatás).

Az utcai, lakótelepi szociális munka feladatainak ellátásában a korábbi évekhez hasonlóan az elmúlt év során is problémát okozott a fluktuáció, illetve a tartós szakemberhiány. A két álláshely tartós betöltése az alkalmas, szakmai tapasztalattal és megfelelő végzettséggel rendelkező, jelentkező szakemberek hiánya miatt nem járt sikerrel. Folyamatosan csak egy tanácsadó kolléga dolgozik, aki időközben részben egyéb szükséges feladat ellátására is megbízást kapott.

Az utcai, lakótelepi szociális munkát végző tanácsadó munkatárs feladata volt a nyári szünidő alatti, a szabadidő hasznos eltöltését célzó programok szervezése és lebonyolítása. 2018-ban is folytatódott a már korábban is sikeres Játzó-Tér program, amelynek során a nyári szünidőben kéthetente, kötetlen játékkal, sportos programmal jelentek meg a Központ munkatársai Kőbánya egy-egy játszóterén. A játszótéren trambulinnal, slack-line szalagokkal,

tollással és egyéb sportjátékokkal várták a gyerekeket és persze a szülőket is. A Játszó-Tér programsorozat önkéntes segítői voltak – a korábbi évekhez hasonlóan - a Gibbon slack-line közösség tagjai, akik önkéntes részvételükkel és slack-line bemutatókkal nagyban hozzájárultak a program sikeréhez.

Utcai, lakótelepi szociális munka, ifjúságsegítő tevékenység adatai

Kamaszkorúaknak szervezett szabadidős programok		
	alkalom	részvevők száma
Kamasz Felfedezők Klubja	5	9
Természetismereti tábor	1	15

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és ellátott személyek adatai

Tevékenység	Tevékenységek száma		Ellátott személyek száma	
	2017. év	2018. év	2017. év	2018. év
Kapcsolattartási ügyelet	235	427	51	61
Utcai szociális munka	74	154	369	112
Kórházi szociális munka	6	3	2	2
Készenléti szolgálat	54	83	-	-
Jogi tanácsadás	78	112	62	89
Pszichológiai tanácsadás	482	500	146	111
Mediáció	27	75	17	46
Családkonzultáció	35	25	17	4
Család- és párterápia	103	102	47	69
Konfliktuskezelés	103	118	64	41
Fejlesztőpedagógiai ellátás	277	172	70	65
Óvodai-iskolai szociális tevékenység	-	105	-	648

Az **óvodai és iskolai szociális segítő munka** a Központ legújabb szolgáltatása. A 2018. szeptember 1-jén hatályba lépett jogszabályi rendelkezés alapján az intézmény fokozatosan kiterjesztve nyújt szociális segítő szolgáltatást a kerületben működő valamennyi köznevelési intézmény (óvoda, általános iskola, középiskola és kollégium) számára. A szolgáltatást a Központ az adott köznevelési intézményben személyesen jelen lévő szociális szakember munkáján keresztül nyújtja, aki a gyermekek, illetve tanulók létszámától függően akár a hét több napján is részt vesz az intézmény mindennapjaiban. Az óvodai és iskolai szociális segítő elsődlegesen a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésével, prevencióval foglalkozik.

Az EFOP-1.9.4-VEKTOR-16-2016-00001 „A Szociális Ágazat Módszertani és Információs Rendszereinek Megújítása” című kiemelt projekt keretei között 2018. januárjában, a kerületünkben is elkezdődött a **szociális diagnózis** felvétele. A kezdeti időszak a tapasztalatok gyűjtésével telt, folyamatos kontrollban a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal. Szociális diagnózis a szociális munka módszertanában szereplő első interjú módszerét követve zajlik. A diagnosztika egyik fő feladata a problémákhoz történő célzott szolgáltatás(ok) rendelése, amely lehet kerületünk szolgáltatás vagy budapesti szinten elérhető szolgáltatás is.

A tavalyi évbe 45 ügyfél került a szociális diagnosztika látóterébe. Az ügyfelek motiváltságát tekintve változóak a tapasztalatok, vannak, akik rögtön megértik és elfogadják a segítségnyújtás ezen hatékony formáját, de vannak, akik nem.

A tavalyi év folyamán a gyakorlati szakemberek tapasztalatait építették be a kötelezővé vált szolgáltatás minél hatékonyabb működtetése érdekében.

2. Gyermek napközbeni ellátása

Bölcsődei ellátás

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat a 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátására 8 bölcsődei tagintézménnyel és 13 iskolai tálalókonyhával rendelkező Egyesített Bölcsődét tart fenn, a bölcsődei férőhelyek száma 590 fő.

Sorszám	Bölcsőde neve, címe	Működő férőhelyek száma
		2018.12.31.-én
1	Fecskefészek Bölcsőde (1106 Gépmadár u. 15.)	96*
		(valós 70)
2	Napsugár Bölcsőde (1104 Mádi u. 127.)	72
3	Apraja Falva Bölcsőde (1108 Újhegyi sétány 5-7.)	96
4	Gyermeksziget Bölcsőde (1108 Újhegyi sétány 15-17.)	96*
		(valós 78)
6	Gyöngyike Bölcsőde (1101 Salgótarjáni u. 47.)	36
7	Manóvár Bölcsőde (1103 Vaspálya u. 8-10.)	80**
8	Apró Csodák Bölcsőde (1105 Zsivaj u. 1-3.)	78**
9	Szivárvány Bölcsőde (1106 Maglódi út 29.)	36
Összesen:		590 (valós:546)

*Ebben a két bölcsődében sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, nevelését végézik.

**A jogszabály értelmében a megemelt férőhelyek abban az esetben tölthetők fel, amikor az adott csoportban minden gyermek elérte a 24 hónapos kort.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A Fecskefészek Bölcsődében működő Korai Fejlesztő Központ három csoportszobájában részleges integrációban, öt csoportszobában pedig teljes integrációban történik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gondozása-nevelése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre nagyobb számban történő jelentkezése, valamint a spontán integráció magas száma indokolta, hogy 2014. október 1-től a Gyermeksziget Bölcsődében is fogadják ezen gyermekeket. Ebben a bölcsődében két csoportszobában látnak el részleges integrációban, 3 csoportszobában pedig teljes integrációban sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Azon gyermekek számára, akiknek szülei nem igénylik a napközbeni kisgyermekellátást, vagy más bölcsődébe járnak, de fejlesztésre szorulnak, **ambuláns ellátás** keretében biztosítja a kerületi szakszolgálat a korai fejlesztést, fejlesztő felkészítést a Gyermeksziget Bölcsődében, valamint a Korai Fejlesztő Központban. A fejlesztést a szakszolgálat alkalmazásában lévő gyógypedagógusok végzik.

A Gyermeksziget Bölcsődében a **kutyaterápia** az Azúr Segítőkutyás Egyesület közreműködésével zajlik. Az egyesület szervezésében kéthetente kerül megrendezésre a kutyás terápiás foglalkozás, melyeket a bölcsőde alkalmazásában álló gyógypedagógusok vezetnek. A gyermekek egyéni vagy csoportos formában kapcsolódnak a foglalkozásokba, ennek meghatározásában a gyermekek együttműködési készsége, figyelmi kompetenciái és diagnózisa a meghatározó.

2018. évben 34 fő sajátos nevelési igényű gyermeket gondozása történt bölcsődei ellátás keretein belül.

2012 szeptembere óta működik a Kőbányai Apraja Falva Bölcsődében egy Montessori szellemiségű nevelési egység. Montessori Mária reformpedagógiai módszereinek igen jelentős része még ma is helytálló, és tökéletesen beilleszthető a bölcsődés korosztály életébe. A Montessori csoport a pedagógiai, és gondozási elképzeléseket tartalmazó, külön szakmai program alapján végzi munkáját, amellett, hogy a bölcsőde szakmai programját is mérvadónak tekinti.

Alapellátáson túl nyújtott szolgáltatások:

Az alapellátáson túl **különböző szolgáltatásokat** is nyújtanak bölcsődék a kerületben élő kisgyermeket nevelő családok számára.

Korai fejlesztésben két bölcsőde vesz részt, sóbarlang szolgáltatást minden bölcsőde biztosít az ellátottak számára, míg játszócsoport és időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást két bölcsőde nyújt az érdeklődők részére (Apraja Falva Bölcsőde, Apró Csodák Bölcsőde).

A játszócsoport szolgáltatást igénybe vevők száma 2018. évben

Játszócsoporthat	Családat	Gyereket
Apraja Falva Bölcsőde	54	55 fő
Apró Csodák Bölcsőde	62	64 fő
Összesen:	116	119 fő

A Játszócsoporthat szolgáltatás jelentősége abban van, hogy a szülők jobban megismerik gyermekük életkori sajátosságaiból adódó reakcióit, a szülő-gyermek kapcsolat az örömteli együttlét alatt mélyül, a szülők szerepeikben megerősödnek, barátságok szövődnek, kialakul egy önkéntes segítőkör.

Sóbarlang, sószoathat szolgáltatás

Nyolc intézményben működik sóbarlang, melyeket elsősorban a bölcsődebe felvételt nyert gyermekek látogatnak a szülők írásban adott hozzájárulása után.

A bölcsődebe járó gyermekeknek térítésmentesen ősztől-tavaszig áll rendelkezésére „Somadrin” sószoathat, mely tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket enyhítő, gyógyhatású preventív jellegű szolgáltatás.

Időszakos gyermekfelügyelet

Az időszakos gyermekfelügyelet két bölcsődeben a kőbányai családok megsegítése érdekében, „Az Összefogás Kőbánya családjaiért!” TÁMOP pályázati projekt keretében indult.

A csoportszobák igényesen, ízlésesen kerültek kialakításra és berendezve a gyermekek igényeihez, szükségleteihez igazodva. A pályázat keretén belül került sor az átalakításra és a tárgyi feltételek biztosítására.

Családi bölcsőde

Az Önkormányzat a bölcsődei korosztály napközbeni ellátásának magas igénye miatt három családi bölcsődevel kötött ellátási szerződést.

A Fehér Kereszt Baráti Kör Kiemelten Köszhasznú Egyesülettel a Nagyi Kertje Családi Bölcsőde és a Csodacsibe Családi Bölcsőde működtetésére, valamint a Kis Cimborák Nonprofit Kft.-vel határozott idejű szerződéssel biztosítja az Önkormányzat a szolgáltatást. A családi napközikkal kölcsönösen jó az együttműködés, az üzemeltetők fokozottan figyeltek arra, hogy szeretetteljes, családias légkör vegye körbe a gyermekeket és megfelelően képzett szakemberek végezzék a gyermekek ellátását.

A családi napközibe a Kőbányai Egyesített Bölcsődék vezetője irányítja azokat a gyermekeket, akik a bölcsődebe nem nyertek felvételt és nem részesülnek rendszeres gyerekvédelmi kedvezményben, valamint a szülő vállalja ezt az ellátási formát.

2018-ban 21 férőhelyen biztosította a gyermekek ellátását ezen ellátási forma keretében az Önkormányzat.

Alternatív napközbeni ellátás

2017-ben a kőbányai általános iskolás gyerekek nyári napközis ellátását az Önkormányzat a Kőbányai Kulturális Központon keresztül a Janikovszky Éva Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola látta el.

A napközis táborba az elmúlt nyáron összesen hetente átlagosan 132 gyermek táborozott.

3. Gyermek átmeneti gondozása

A Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: Otthon) feladata azoknak a családban élő gyerekeknek az ellátása, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az Otthon teljes körű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosít, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást.

A férőhelyek száma 14 fő, ezen belül a XIV. kerületi gyermek elhelyezésére kötött ellátási szerződés alapján az Önkormányzat 2 fő férőhelyre és azon felül a szabad férőhelyek terhére biztosítja az ellátást.

A Gyermek Átmeneti Otthona működésének adatai

Év	Ellátási napok száma	Ellátottak száma (Kőbánya+Zugló területéről)
2014.	3 696	45+4
2015.	3 608	51+3
2016.	4 091	53+6
2017.	3 354	42+4
2018.	3 635	38+5

Az Otthonban átmeneti gondozásban az elmúlt évben 40 gyermek és 3 anya részesült ellátásban.

Kőbánya ellátási területéről 35 gyermek – 3 anya, míg Zugló ellátási területéről 5 gyermeket láttak el.

Az év során, akárcsak a korábbi években, az ellátás kezdeményezői leggyakrabban a Központ esetmedzserei voltak. A Gyámhatóság általi kezdeményezés gyakran a védelembe vétel során történő kötelezést jelentette.

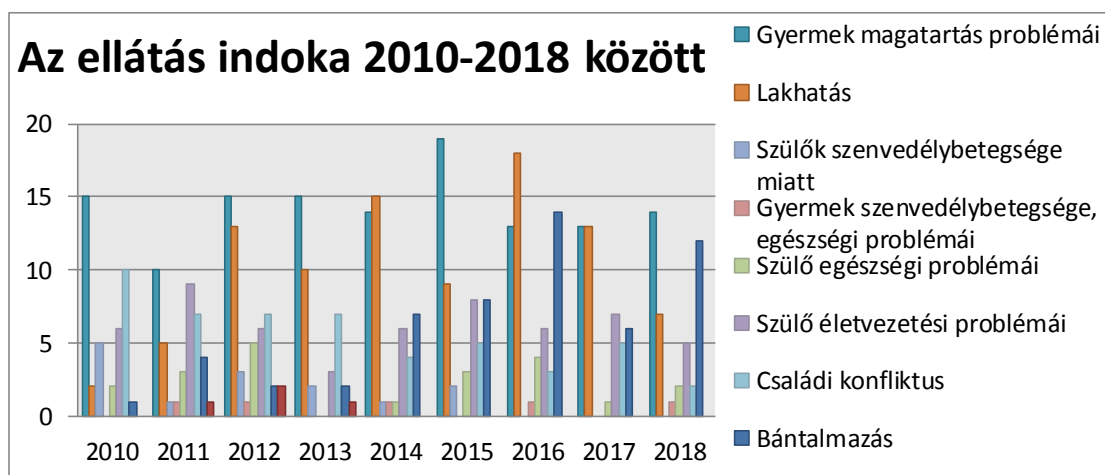
A védelembe vettek száma magas, 40 gyermekből 29 volt érintett.

Az ellátás indokai a 2018. évben

	Gyermek	Anya
A szülők életvezetési problémái	5	-
A szülők egészségi problémái	2	-
A gyermek egészségi problémái	1	-
A szülők szenvedélybetegsége miatt	-	-
A gyermek szenvedélybetegsége miatt	-	-

A szülők lakhatási problémái miatt, ebből	7	-
a) kríziselhelyezés	-	-
b) hajléktalanná válás	6	-
c) elégtelen lakhatási körülmények	1	-
Bántalmazás	9	3
A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	-	-
Családi konfliktus	2	-
A gyermek magatartási problémái	14	-
Összesen:	40	3

A 2007-es évtől kezdődően az ellátás indokaként leggyakrabban a gyermek magatartási problémái álltak. Gyakori, hogy az ellátás során újabb és újabb problémák merülnek fel. Az indokokról gyakran kiderül, hogy a valóság egy szeletét tartalmazzák, és több ok is meghúzódik a háttérben, nehezítve a megoldást.

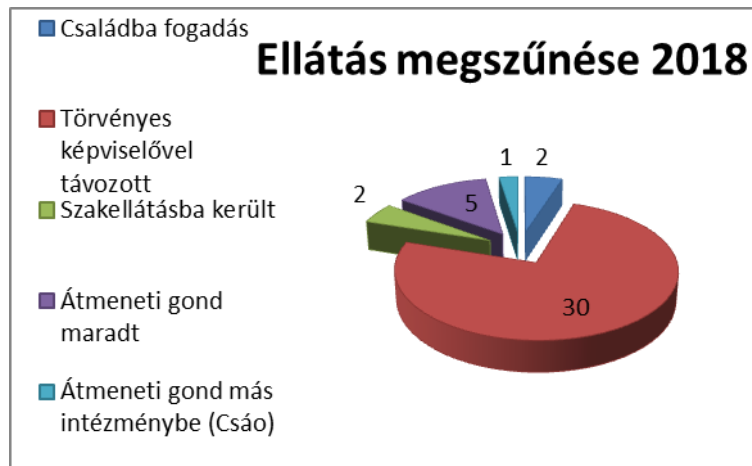

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok

A Gyermek Átmeneti Otthonának munkatársai az év során igyekeztek az ellátottak számára érdekes, fejlődésüket szolgáló, a szabadidő kulturált eltöltését célzó programokat szervezni:

- gyermektábor a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ által fenntartott táborban,
- családos tábor Balatonlellén,
- vitorlás tábor Balatongyörökön,
- a Pongrác Községi Házban szabadidős programokra és internetes foglalkozásokra jártak az ellátottak.

A gondozottak nagytöbbsége (30 gyermek) a törvényes képviselővel távozott. Két esetben került sor szakellátásra, két gyermek esetében a családba fogadás volt a megoldás. Egy gyermek családok átmeneti otthonába került, ott folytatódott az átmeneti gondozása.

Öt gyermek maradt a gyermekek átmeneti otthonában, a gondozásuk áthúzódott a következő évre.

A családok egy részéről elmondható, hogy nehéz körülmények között élnek. Alacsony az iskolai végzettségük, nehezen találnak tartós, bejelentett munkát. Rossz az egészségi állapotuk, és bizonytalanok, kiszámíthatatlanok, szűkösek a lakáskörülményeik. Jövedelmük alacsony, gyakori, hogy a mindennapi megélhetésük van veszélyeztetve. Szenvedélybetegek, pszichésen betegek, hajléktalan szülők, akik maguk is gyakran traumatizáltak, többségükben alulszocializáltak.

A személyi térítési díjak befizetése nehézkes, gyakran többszöri felszólításra volt szükség.

IV. A felügyeleti szervek szakmai ellenőrzéseinek tapasztalatai

2017 év végén Budapest Főváros Kormányhivatala végzett szakmai ellenőrzést a Kőbányai Egyesített Bölcsődék telephelyein és a Bárka Szolgálatán. A vizsgálatról készült jegyzőkönyvek a 2018. évben lettek megküldve a fenntartó részére.

A Szolgálat ellenőrzéséről szóló megállapítás kiemelte az intézményben tapasztalt különösen nagyfokú fluktuációt, a szakmai dokumentáció vezetését tekintve pedig apróbb pontosításokat javasolt.

A Bölcsődék ellenőrzéséről készült jegyzőkönyv alapján a Kormányhivatal szakmai hiányosságot nem tapasztalt, azonban javasolta a szülői megállapodások törvényes képviselőre vonatkozó személyes adatok kiegészítését a pontosabb beazonosítás végett.

V. Rendőrségi adatok, bűnmegelőzés:

Az elmúlt év során bűncselekményben érintett kiskorú összesen 150 volt, ebből összesen 102 fő fiatalkorú és 48 fő gyermekkorú.

Gyanúsítottként összesen 52 fő került büntetőeljárásba, ebből 29 fő gyermekkorú volt.

	2016. év		2017. év		2018. év	
	Életkor szerinti megoszlás		Életkor szerinti megoszlás		Életkor szerinti megoszlás	
	fiatalkorú	gyermek korú	fiatalkorú	gyermek korú	fiatalkorú	gyermek korú
Bűncselekmény	65	18	122	34	102	48
Gyanúsított	51	4	83	19	29	23

A gyermekek- és fiatalkorúak által, illetve az ő sérelmükre elkövetett jellegzetes bűncselekmények természetét és mibenlétét elemezve megállapítást nyert, hogy a korosztály legfőképpen a vagyoni elleni bűncselekményekben érintett (pl. bolti- telefonlopások), illetve jelen vannak a különféle személy elleni bűncselekmények is (rablás, garázdaság, testi sértés), valamint az, hogy az esetek többségében az elkövetői kör is ebből a korosztályból kerül ki.

Elkövetői oldalon nagyon magas számban van jelen a bolti lopás a fiatalkorúak körében, ugyanakkor itt a bűnisméltés is nagyon jellemző. Az elmúlt év során 36 esetben került fiatalkorú akár többszörösen ismételt esetben is elkövetőként büntetőeljárásba.

A gyermekkorúak körében előző évhez képest majdnem kétszeresére nőtt az elkövetők száma, ami mindenképpen a körükben jelenlevő agresszió növekedését, az irányukba tanúsított figyelem csökkenését jelenti.

A rendőrség részéről az év során 67 esetben került sor jelzés küldésére a Bárka Szolgálatára felé kiskorú veszélyeztetettsége miatt.

Mindezekre figyelemmel a kerületi fiatalok számára szervezett bűnmegelőzési foglalkozásokon - mind az iskolai tanórákon, mind az egyéb alkalmakon - kiemelt helyet kapott az elmúlt évben az ilyen irányú bűncselekmények megelőzési lehetőségeiről tartott felvilágosítás, és részletesen foglalkoztak a résztvevők az ilyen jellegű bűncselekmények büntetőjogi következményeivel.

A kapitányság bűnmegelőzési előadója a kőbányai iskolákban lebonyolított programok során kiemelt figyelmet fordított a gyermekkorú- és fiatalkorúak felkészítésére, hogy elkerülhessék az áldozattá- vagy bűnelkövetővé válás esélyeit.

A 2018. évben a bűnmegelőzési programok szervezése során kiemelt figyelmet fordított a rendőrség a biztonságos internetezés és az online tér veszélyeinek, bűnügyi vonatkozásainak ismertetésére a fiatalok körében.

Az elmúlt év folyamán összesen hét általános iskola felső tagozatos osztályaiban tartott a rendőrség munkatársa bűnmegelőzési órákat a fiatalkorúakat érintő bűncselekmények vonatkozásában.

Iskolai bűnmegelőzési tanácsadó program a kerület két középiskolájában zajlik. A D.A.D.A. Program oktatásban négy általános iskola vett részt, alsó tagozaton 2 osztályban, felső tagozaton összesen 36 osztályban zajlott oktatás.

Mindkét program esetében a résztvevő iskolák a programot hasznosnak, fontosnak értékelték, és a következő tanévre is igényelték.

Nyári tábori programok

Az elmúlt évben a kerület mindkét napközis táborába (KÖSZI napközis táborban, mind a Szent György Hittanos napközis táborba) több alkalommal szervezett a rendőrség bűnmegelőzési programot.

A programok során mindkét táborban alkalmanként 25-50 fő gyerek vett részt a foglalkozásokon. Minden alkalommal a gyerekek a témákhoz kapcsolódó, oktató jellegű ajándékot kaptak a Kőbánya Közbiztonsági Közalapítvány támogatása jóvoltából.

A 2018-as tábori programok tematikája a 112-es segélyhívó helyes használata, valamint az internet biztonság témák köré épült, így az ajándékok is ezt a tematikát tükrözték.

A táborozók két csoportja ellátogatott a kerületi rendőrkapitányságra, ahol a rendészeti munka különböző területeivel ismerkedhettek meg a gyerekek.

Az Emberbarát Alapítvánnyal együtt középiskolákban szervezett pódium beszélgetést a a rendőrség a szerfüggőségi rehabilitációban levő fiatalokkal.

Az iskola rendőrök folyamatos kapcsolattartással, konzultációs alkalmakkal, egészségnapokon szervezett programokkal segítették a kerületi iskolákban felmerülő problémák hatékony megoldását.

Összességében a tavalyi év során 920 fő általános-, és 440 fő középiskolás számára nyújtottak bűnmegelőzési ismereteket a különféle programok révén.

A rendőrség aktívan képviselteti magát a Kőbányai Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) helyi szervezetének munkájában is, ahol szintén kiemelt figyelemmel kezeli a kiskorúak felé irányuló prevenciós munkát a programok szervezésében.

A kábítószer befolyásoltság megelőzése és csökkentése érdekében az elmúlt év során a KEF pályázat keretében több célzott program is megvalósult.

A szabadidő értelmes eltöltését szolgáló program és példamutatás jegyében „Jobb agyféltekés rajz” tanfolyamot bonyolított a rendőrség az általános iskolás diákoknak, és kortárs segítő képzést szervezett a középiskolás diákoknak, valamint nyári kerékpáros és KRESZ tábort is vezetett a Pongrác Községi Ház napközis gyermekei számára.

VI. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében nyújtott alapellátási formák:

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. novemberében öt év határozott időtartamra ellátási szerződést kötött a „RÉS” Szociális és Kulturális családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására. A szerződés keretein belül az Alapítvány vállalta, hogy a fenntartásában működő családok átmeneti otthonában biztosítja a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező nyolc, átlagosan négytagú otthontalanná vált család ellátását.

Az Otthon az otthont nyújtó ellátáson kívül a családok együttműködésén alapuló szociális segítségnyújtással, egyéni és családi esetmunkával támogatja a lakói életét. A szakmai csapatjuk tagjai az intézmény szakalkalmazottai, illetve jogász, pszichológus és

fejlesztőpedagógus. A szakemberek célja, hogy a bekerülő családok erőforrásait olyan mértékben megerősítsék, hogy ki tudjanak kerülni az intézményes lakhatási formák keretei közül, és képessé váljanak önálló lakhatási lehetőségek megteremtésére és megtartására.

Az Alapítvány beszámolója szerint a Budapest X. kerület ellátási területéről az elmúlt évben 40 esetben érkezett megkeresés szülőtől, társintézményektől és egyéb szervezetektől. Az Alapítvány összesen 5 kőbányai lakcímmel rendelkező család (összesen 22 fő) elhelyezését biztosította, a 2018. évben igénybe vett ellátási napok száma 6955 nap volt.

A 2018. évben a kőbányai ellátottak közül 6 család költözött ki az Otthonból, közülük egy család esetében hatósági intézkedés – a gyermekek családból történő kiemelés – volt indokolt, melyet követően a gyermekek szülei ismeretlen helyre távoztak az intézményből. Három család társintézményekbe (családok átmeneti otthona), egy család albérletbe távozott, egy család pedig hozzátartozókhoz költözött vissza a korábbi lakókörnyezetébe.

Az esetek többségében a Központ kezdeményezte a családok elhelyezését bántalmazás, családi konfliktus, kilakoltatás, lakásárverezés, albérlet elvesztése miatt. Az ellátottakra jellemző, hogy elsősorban hátrányos helyzetű, a társadalom perifériáján élő, többgyermekes, munkanélküliséggel küszködő, alacsony iskolai végzettségű családok.

Az Önkormányzat 2016. január 1-jétől öt év határozott idejű szerződést kötött az Anyaoltalmazó Alapítvánnyal a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a kerületben tartózkodó két lakhatási krízishelyzetbe került család számára elhelyezés biztosítására. Az elmúlt évben a X. kerületi lakosok közül 5 anyát, 1 apát és 4 gyermeket fogadtak, továbbá a 2017. évből 3 anya és 7 gyermek gondozása húzódott át.

Az intézményben nagy hangsúlyt fektetnek a marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő családok szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására és életminőségük javítására.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete 2010. júliusában határozatlan idejű ellátási szerződést kötött a Sokproblémás Családokért Alapítvánnyal (a továbbiakban: Alapítvány). Az Alapítvány addiktológiai ellátást biztosít a Kőbánya területén élő szenvedélybetegek és hozzátartozóik részére.

A kőbányai intézmények számos szociális és gyermekvédelmi tevékenységet folytató civil szervezetekkel, alapítványokkal működtek együtt.

A prevenció elképzeléseket illetően további cél a kerületi sport, és szabadidős tevékenység választékának bővítése, a pszichológusi, gyermek pszichiátriai szakemberek bevonása a gyermekvédelembe. Ez nem kizárólag az önkormányzati feladatként jelenik meg, hanem minden civil kezdeményezést, alapítványt be kell vonni a komplex megvalósítás érdekében.

VII. Jövőre vonatkozó célok, elképzelések:

A szakmai munka összefoglalásaként az éves Gyermekvédelmi Tanácskozásra 2019. február 28. napján került sor. Az elmúlt év értékelése után a jelzőrendszer tagjai megfogalmazták a problémákat és a jövőre vonatkozó javaslataikat is.

Általánosságban elmondható, hogy a jelzőrendszer tagjai között jó az együttműködés. A tavalyi célok között megfogalmazódott a házi gyermekorvosok bevonása a gyermekvédelmi munkába. Ebben a kérdésben a 2018. évben nagy előrelépés történt, a jelzőrendszeri tájékoztató keretében minden gyermekorvossal megtörtént a személyes konzultáció. A tapasztalatok szerint a gyermekorvosok körében még mindig nagy az ellenállás a segítő szakemberek felé, ezért a személyes konzultációk negyedévente folytatódni fognak a 2019. évben is.

A tavalyi célok között szerepelt egy új háztartásvezetési klub beindítása, mely sajnos humánerőforrás-hiány miatt nem valósult meg.

A Szolgálat tekintetében a fluktuáció az előző évekhez képest kis mértékben csökkent, az önkormányzat segítette a cél elérést területi illetménypótlékkal.

A gyermekvédelem területén megfogalmazódott jövőre vonatkozó célok:

- a bölcsődei szociális segítő munka tovább fejlesztése, a 2018-ban szerzett tapasztalatokkal kibővítve,
- a tapasztalt összeszokott és jól képzett szakemberek megtartása, a fluktuáció csökkentése,
- bölcsődei férőhelyek felülvizsgálata, szükség esetén a bölcsődei intézményhálózat bővítési lehetőségeinek feltérképezése,
- az óvodai és iskolai szociális segítő munka kiterjesztése a kerület valamennyi köznevelési intézménye számára,
- a jelzőrendszeri tagok számára részletes ismertetés és érzékenyítés az áldozatok/sértettek segítségét biztosító lehetőségekről,
- a prevenciós programok összehangolása és a komplex prevenciós lehetőségről szóló széleskörű tájékoztatás szervezése,
- a kiskorú gyermeket nevelő családok részére adható pénzbeli és természetbeni ellátások rendszerének felülvizsgálata, különös tekintettel a táborozás és erdei iskola anyagi terheinek csökkentését célzó támogatások újragondolása.